

Els orígens de la Sopa de Verges

Amb algun parentiu dels «àpats dels pobres» que repartien els senyors feudals, la Sopa de Verges és un tradicional àpat col·lectiu, servit a la manera de ranxo, habitual en diverses cultures i del qual tenim altres exemples en altres poblacions catalanes.

No gaires anys enrere aquesta tradició rebia el nom de «sopa dels pobres» o «olla dels pobres», i era destinada en algunes poblacions a alimentar els necessitats. Tanmateix, tots aquests àpats tenen un sentit religiós i recorden ancestrals cerimònies sacramentals col·lectives. Aquestes festes han estat traslladades en el nostre calendari als dies anteriors al temps quaresmal, convertint-se en el carnaval que coneixem.

Hi ha qui sosté que a Verges, aquest tradicional àpat popular es remunta a l'època medieval, quan els senyors feudals convidaven el poble a omplir bé el pap –ni que fos un cop l'any– en acabar la collita, recompensant així l'esforç efectuat i també amb la intenció d'apaivagar una mica l'ànim popular enfront de l'opressió a què sotmetien els seus vassalls. Altres teories el relacionen amb la buidada del rebost abans de la primavera.

La Sopa de Verges avui

Sens dubte, la Sopa de Verges és la segona tradició popular més genuïna i autèntica del poble, després de la Processó del Dijous Sant. Per aquest motiu el Dimarts de Carnaval és festa local a Verges i tot el poble espera aquest consistent àpat que, després d'hores i hores de cocció, se serveix gratuïtament a la plaça Major. És un tiberi col·lectiu que avui presenta, en totes les seves fases (anar a fer la llenya, fer la Passada, amb cercavila per a fer el recapte d'aliments i obtenir aportacions dels veïns, pelar les patates, coure la Sopa, fer-ne deglució comunitària...), tots els caràcters d'un autèntic ritual de refermança dels signes de pertinença a la comunitat.

La Sopa de Verges es un àpat popular, fet pel poble i per al poble. No es casual que sigui festa local a Verges, la gent que actualment fan la Sopa tenen el privilegi d'haver recollit el testimoni de la gent que la feia abans, i esperen sentir-se orgullosos de fer el mateix més endavant. Treballen perquè la Sopa de Verges sigui considerada Festa Popular d'Interès Cultural, com a pas previ per a més endavant ser reconeguda com a Festa Patrimonial d'Interès Nacional per part del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. La celebració de la Sopa de Verges és un testimoni del passat que ha perdurat fins als nostres dies, conservant tots els elements participatius per la comunitat que la fan tan especial per als habitants de Verges.

Hi ha molts exemples de treball conjunt que permeten fer la Sopa. Així és com es va a fer llenya, de la mateixa manera que es fa la Passada. La col·laboració del poble es, pràcticament, l'única font d'ingressos tant en efectiu com en «espècies». El que es recull ha permès fins ara tirar endavant la Sopa. I per tal d'aconseguir que la Sopa arribi al plat, un equip d'animoses cambres fa la feina d'escudellar els perols als plats.

Per què som ara una associació?

Una fita important per a nosaltres va ser l'any 2011, quan vam decidir constituir-nos legalment com a associació. L'Associació La Sopa de Verges és per definició una entitat cultural sense ànim de lucre.

Els motius que van portar-nos a fer aquest pas són molt senzills, bàsicament intentar fer més bé les coses. A nivell pràctic, disposar d'un número d'identificació fiscal (NIF), que ens ha permès tenir un compte corrent propi per a gestionar el recursos econòmics necessaris per a poder elaborar la tradicional Sopa de Verges el Dimarts de Carnaval, ja que fins ara els pocs recursos disponibles eren en un compte corrent del Club de Futbol de Verges.

El fet d'ésser una entitat legalment constituïda també té diversos avantatges: ser una persona jurídica permet poder parlar amb altres interlocutors, perquè t'identifica com a organització i alhora et permet poder cercar recursos econòmics, com per exemple optar a subvencions i així disposar de recursos econòmics propis i gestionar-los.

Amb tot, el fet de constituir-nos com a associació també ha comportat més obligacions, ja que els estatuts d'una associació estableixen uns càrrecs amb unes responsabilitats. Cal tenir en compte que tots els membres de l'entitat som voluntaris, amb ganes de fer les coses al màxim de bé però amb les nostres feines, famílies, etc. També ha comportat més despeses econòmiques, perquè l'entitat, assessorada per l'Ajuntament de Verges, ha hagut de fer front a una assegurança de responsabilitat civil per a cobrir els possibles danys ocasionats a tercers el Dimarts de Carnaval. També, i per decisió pròpia, l'Associació La Sopa de Verges contracta una assegurança per a tots els seus membres a fi de cobrir-los els dies en què es desenvolupen activitats relacionades amb l'elaboració de la Sopa.

Les finalitats de l'Associació La Sopa de Verges, que vàrem fer constar en els estatuts són bàsicament tres:

- Organitzar la tradicional Sopa de Verges el Dimarts de Carnaval. Aquesta seria, de fet, principal finalitat de l'associació i el motiu de constituir l'entitat, i després n'hi vàrem fer constar dues altres, d'àmbit més genèric per tal de no tancar cap porta a futurs esdeveniments o a futures col·laboracions que els membres de l'entitat poguessin considerar interessants.
- Promocionar esdeveniments culturals.
- Col·laborar amb altres entitats o associacions per dur a terme activitats de caire cultural o social.

Aquestes dues darreres finalitats justifiquen perfectament, per exemple, que en aquests darrers anys la Sopa de Verges hagi participat i col·laborat en activitats que *a priori* semblaria que no fossin pròpies, com ara col·laborar en els actes de la Marató de TV3 a Verges elaborant-ne l'esmorzar o en altres activitats d'interès cultural.

En aquest sentit, sens dubte, la constitució de l'entitat ha obert més el radi d'acció de la Sopa de Verges, ha contribuït a millorar-ne l'organització interna i a estructurar millor les seves accions. Un exemple de la visió oberta i l'activitat desenvolupada a fora de Verges important, és que l'Associació La Sopa de Verges ha participat darrerament en dues trobades de ranxos i sopes fora del municipi, amb la voluntat de donar a conèixer la Sopa de Verges i el poble fora de casa nostra. Val a dir que, tot i que ja hi havia hagut l'antecedent de Granollers l'any 1998, en aquests darrers anys s'han potenciat les trobades.

El Ball de les deu en una de les darreres edicions

La Sopa 1957: Francesc Teixidor, Montserrat Ferrer i els germans Francesc i Joan Baltasar

Narcís Mir, el cuiner anterior a Joan Brusi, amb tot el seu equip

Les servidoras de sopa, amb el seu equipament oficial

La Sopa, cuita i menjada a Plaça

Aquestes sortides han estat molt enriquidores per a nosaltres, i sempre han valorat moltíssim la nostra participació, fins al punt que l'Associació La Sopa de Verges fa temps que té el projecte de fer una trobada de ranxos i sopes d'altres poblacions a fi que n'elaborin a Verges, perquè pensem que podria ser un esdeveniment cultural de primer ordre per a la nostra població.

Per què aquest any la Sopa es va coure a plaça?

Enguany no vàrem portar la Sopa a plaça, sinó que la vàrem coure a plaça. L'experiència adquirida en les diverses trobades en les quals hem participat i les ganes de viure la festa conjuntament amb el poble durant tot el procés d'elaboració de La Sopa ens va ajudar a prendre la decisió del trasllat. Malgrat la companyia de la tramuntana, que ocasionà més d'una molèstia, creiem que la festa va ser completa: veure els perols arrengrats davant l'antiga muralla, amb la munió de taules parades al davant era una imatge fantàstica, somiada més d'un cop. Estem treballant per corregir les mancances que vàrem detectar, tant nosaltres com dels assistents, i des d'aquí els agraïm la col·laboració i la comprensió rebuda.

El fet d'estar de cares al públic, més amples i endreçats, eren en part els motius per a fer la prova a plaça. Amb el lema Esmorza amb la Sopa! hem iniciat un projecte per tal de bastir de festa a plaça tot el matí. És una mostra més del tarannà obert i participatiu que destil·la el grup que forma l'Associació La Sopa de Verges, on tothom és benvingut. També és una eina per a generar algun ingrés que ens ajudi a cobrir el cost de la festa, com ja fem amb la venda de plats i el sorteig d'un àpat al Mas Pi.

Fonts:

Festes.org, «La Sopa. Tiberi multitudinari per a fer passar el fred. Verges (Baix Empordà), Dimarts de Carnaval», per MANEL CARRERA I CARLUS FONT.

Revista del Baix Empordà, núm. 30, «A Verges, per Carnaval: Sopa, gegants i capgrossos», per SALVADOR VEGA.

Verges i la processó que no es veu, «El Dimarts de Carnaval o la Festa Grossa del Carnestoltes de Verges», Editorial El Mèdol, per MARIAM SERRÀ.